

17
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. Ερ. IV, 17/1970

4'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

15 Ιανουαρίου 1969 / 7 Φεβρουάριος 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *οἱ γεωργοὶ καὶ οἱ κτηνοτρόφοι*.....
- 2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *Βεβαίως*.....
- γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ δλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; *Ἀπαιτῶνται πολλοὶ καὶ πολλὰ ἀνθρώπων εἰς τοὺς χωρικοὺς καὶ μαζὶ εὐνέμεσαν δὲν ἐξηρκεῖν τοὶς γλοιυχοῖς*.....
- 2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημασκατόροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ;...
.....
- 3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα ;).....
- 4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ;
.....
- 5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;
.....
- 6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; *Μόνον κατὰ τοὺς κυριακοὺς ἐν ἐπερχομένῳ καὶ ἐξέρχοντι καὶ τὸ γεωργικὸ χωρὶς μεροδούλου*
(ἐρχομένη μίση ἡμέρα)
β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρᾶγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; *Ἐλάττειται μάλιστα μόνον αὐτοὶ βοσκοὶ διὰ χρονιὰν διάστημα ἐνὶ ἔτει*

δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;
Μόνον. διὰ ζωϊκῆς κόπρου καὶ τῶν πληθεινέστερα πρὸς τὸ χωρὶο ἵνα καλλιερχόμενα διὰ κρῖντος χρησιμοποιοῦν ὡς βοσκή ὑπὸ τῶν ποιμνίων κατὰ τὴν ἀνοιξιν.....
(Σήμερον χρησιμοποιοῦνται εὐρέως τὰ χυμικὰ λιπάσματα)

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; *Σποραδικῶς ὑπὸ τοῦ 1936. Συστηματικῶς μόλις ἀπὸ τοῦ 1952.*

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; *Σιδηροῦν. Ἄροτρον. ἔξ. 7: εἰς 1908 καὶ ἐντεῦθεν.....*

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; *Δύο. ἑνὸς σιδηροῦν ὀρότρον ἐκ τῆς κατὰ τὸ εἰδηρένιο πλῆθος καὶ ἡ παύρα. Ἐχρησιμοποιοῦντο εἰς ὅλα τὰ κτήματα. Ἡ προμήθεια τῶν ἐστίντο ὑπὸ τοῦ ἐμπόρου.*

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον μετὰ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. *Μουρτζιάρ*... 4. *ἄνι*... 7. *εἰσπλάτ*... 10. *ἄνι*...
 2. 5. *ἄνι*... 8.
 3. *Μουρτζιάρ*... 6. *ἄνι*... 9.

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) *1946*
 3) Μηχανὴ θερισμοῦ *1960*

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν άνωτέρω άρί-
θμησην).

- 4) Τό ύνι. Τό ύνι τοῦ ξυλίνου άρότρου ήτο (ή εΐναι) μιᾶς μορφῆς
διά τήν άροτρίασιν όλων τῶν ειδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν
χωματερῶν (λιβάδια, κήποι) καί τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφῆ-
σατε ἡ φωτογραφήσατε τό ἐν χρήσει ύνι (ή τὰ ἐν χρήσει, ἐάν
εἶναι διαφόρων τύπων) καί σημειώσατε τήν χρήσιν ἐκάστου.

Μιάς μόνον μορφῆς ύνι. ξολίνου άρότρου ἐληρχε διό
τήν άροτρίασιν όλων τῶν ειδῶν τῶν χωραφιῶν. Ἐκρη-
σιμοποιετο διό τήν ὁπορὰν δημιουργουῶν καί διό ἐό κα-
ριεΐσμεο τῶν χωραφιῶν προουμένην νά ὁπορῶν δι' άροτρίασιν

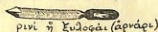
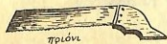
- 5) Ποῖον τό σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ άρότρου; ἐρίμνις καί
εἰροχ.χ.υλόν

- 6) Ἦτο (ή εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἡ σιδήρου; ἐκ ξύλου

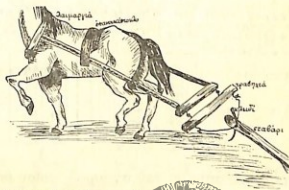

καί συνέδριε τό μουντούρ' μέ τό εἰσλητάρ διά
νά μή ανοίξαν ὅταν τό μουντούρ καί τό ὄργανον
ἤδρισκε ἀντίεστριν (ὀκλήρῳ κῶμα, πύρωμα, κ.τ.λ.)

- 7) Ἐργαλεῖα διά τήν κατασκευήν καί ἐπιδιόρθωσιν τοῦ άρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, άρίδι, άρνάρι, ξυλοφαί κλπ.).....
τό ὀκενηρῖνι (ὀκεινηρῖνι), ή άρίδα, ή καρφα-
ρίδα, τό πριόνι (πριόν), τό σκί, τό ξυλοσύτ

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος). 2) γυναῖκα. 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τοῖπον σας εἶχον. ὁ ἀγέρας ἰδιοκτήτης μαι πολὺ ἐπανίως γυναῖκα ἡ ἐργάζης. Καὶ οὐτοῦ εἶον ὁ ἰδιοκτήτης θά εἶχε καὶ εὐεγγο δευτῆρι θωῶν

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν)

Παρατίθεται... φωτογραφία... εἰς τὸ τέλος.....

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

.....Ὁ. μ. α. ὡς.....

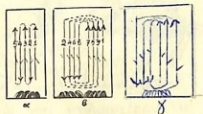
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα· με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

Μέ σχοινίον τὸ ὁποῖον τὰ ἄκρα εἶναι δεμένα εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων. γὰρ ὅλα κροῦτῃ εἰς τὴν χεῖρα ἢ δένει εἰς τὴν χειρολαβὴν τοῦ ἀρότρου καὶ εἰς αὐτῶν καὶ τὴν γ' αἰνιγὰς κατευθύνει ὡς αὐτῶν 7 - θίλει τὰ ζῶα.

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλάκας (αὐλακίες) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);
- Μέ τὸ δύλινον ὄροτρον (ἀλέτρι) κατ'εὐθείαν γραμμὴν (α)
- Μέ τὸ εἰδηροτὴν ὄροτρον (παπαρὺ) περιγερικῶς (β)

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Ἐκ τοῦ κέντρου πρὸς τὴν περιφέρειαν με εἰδηροτὴν ὄροτρον ὅταν τὸ χωράφι ᾖτο ἐξινόμενον (γ) ἐναλλάξ μετὰ τὸν (α') ἵνα ὑποστῇ καὶ τὸ ἐννοήθη αὐλισμός.

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ὄργου ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λαορίδας (δηλ. σπορὴς ἢ σποριῆς, ντάμιες, σιασιές, μεσθράδες κ.λ.π.) ; Πρὶν ἀρχίσαι ἢ ἐπορὰ τὸ χωράφι ἐχωρῶ-
ζετο εἰς ἐποურიς πλαταῖς 6-8 μέτραν, ὅσων δύνανται
ὅτι μὴ πορῶσι νὰ καλύψω μετὰ ἐπορὰ περὶ τὸν τὸν μετὰ
χίρι
Πῶς ἐχωρίζετο ἢ λαορίς (ἢ σποριά) ; με αὐλακίαν ; Οἱ ἐποριεῖς
ἐχωρίζοντο με αὐλακίαν.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται ἄροτρον ; Οὐδέποτε... ἔχει ἐπορὰ... ἐπικερτρίωνται
ἀντὶ τῶν ἀρότρων... οὕτως καὶ... γίνονται.....

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεις) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὑνί : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

ἢ ἄλλων.

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημοτριακῶν. Πόσα ὄργωματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὄργωματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. Ἔσιν ἐφ' ἡρῇ ὁρῶσαν χωρὰς ἢ τοῦ ἐπαρκέοντος μὲ ἀνοξιόστεινα (καλαμῆναια κτλ.) δύο ὄργωματα ἦσαν ἀρκετά. Ἐάν ὅρων ἢ τοῦ εἰς ἀφρανόσσειν ἐγίνοντο καὶ 4 καὶ 5. Σημῶσαι νοσὶ τὴν ἀγρικήν περίοδον διὰ τὰ «μοσῶν». Χάλασμα (τὸ πρῶτον), δευτέρωμ, τρίτον, τέτάρτον κτλ.

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἂνωτέρω)

Θεὸς ἐγένετο βεχωρήν καὶ ἄρ γεύη υπηρευτικῶν

ΑΘΗΝΑΙΩΝ

- 3) *Επί πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρα-
νάπανσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιταρί η ἄλλοι δημητριακῶν...
ἐξήρτατο ἀπὸ τὴν γενιμότητα τοῦ ἐδάφους καὶ τὴν
ἀρροσίαν... μνηστῶν... πῶς ἔχειν... ἔκαστος... ὅπως δὴ ποτε
ὅμως 2 ἔτη ἔπρεπε γὰ μὲν.
- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κρι-
θῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ
ποῖαν ἐποχὴν; Διὰ... τὰ δημητριακῶν... διὰ τὰ ἔαρινα
2-3 ἀπὸ τῶν φεβρουάριον (ἔστω τὸ ἐπίτερον δὲ μαῖον)
- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν.
π.χ. τὸ δισάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμ-
βανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους;.. Μαλακιστέρον
τὸ δισάκι ἐντὸς τοῦ ὁποῖου ὁ ἄνθρωπος ὁ πρὸς σπορᾶν
σπόρον. Ἀρροσίαν τὸ ἐνὶ... καὶ ὁ ἄνθρωπος ὁ τινικῶν.
- β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρί-
ζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ
τὴν ἀροτρίασιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

ξιάλ(η)

1 ξέρχα

2 ξικτρί

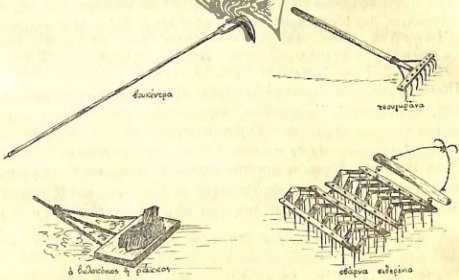
3 λώδρα

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; *Μ.έ. ε.π. ξιάλ'... ξυλίνη ράβδος μήκους δύο μέτρων. Εἰς τὸ ἐν ἄκρον ἔχει τὸ ξικτρί καὶ εἰς τὸ ἄλλο τὸ λωδρίδ'.....*

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); *Μ.έ. ε.π. εἰς δύο ἐπαρόκειτο τὰ καλλιεργηθῶν μέτρα ἐσπινά. Σήμερον εἶναι τὸ μηχανικὸν μέτρο καὶ γίνεται καὶ οὕτως τὰ ἄλλα.*

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφαίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων). *Μ.έ. ε.π. μ.έ. λ'...*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμός, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρήσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)
ἔσσην, ἐκλαβὴν, δικέλ', καμὸς, κισβὴν.

- 6) Ποία πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι τοῦ ἐκτελοῦν
Θεὸν χρησιμοποιοῦντο ἄλλα πρόσωπα. Ὁ δούλιος ὄρωις
τοῦ σώα ἤτοι ἀνδραμνίκου (ἀνδρά) τὰ ἐκέρειν ὁπὸ τῆς
τριχίς... ἢ... γυναικας... ταν... ἢ... ἐν... ραίδ... ταν...

- 7) Ποια χωράφια ἐκαλλιερгоῦντο (ἢ καλλιερгоῦνται) διὰ τὴν σποράν ὁσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἴδους. Τὰ πιδύνα... ἐκ ἐλν... τὰ ἡλ γείων... ἐπρε
τίσαντο... εὐ... ὀπράων

- 8) Ποια χωράφια εκκαλλιεργούνται (ή καλλιεργούνται) δια τροφάς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.
Τὰ μπαϊρία (δρυνά) διὰ τῶν βρώμων, τῆς ρόβης,
τῶν κοπουλιδιῶν.

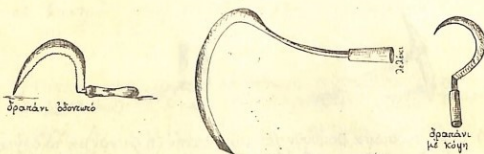
- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἡ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιῆς (βραγιῆς) καὶ ἄλλως. Πρὸ τοῦ 1920 ἦσαν ἀγροῦται καὶ οἱ σήμερον φυτεύονται εἰς τὰ αὐλάκια καὶ γὰρ τοῦτον

Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἑργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) *Μέ...τὸ...δρεπάνι*
(δρεπάνι)

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσες) θερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). *μ.ε. κ.ρ.β.α. ὁμοίαν με τὴν εἰκονισμένην.*

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν). *ἔ.β. ὅλα τὰ πρὶν θεριστὰ ἐργαλεῖα ἦτο ὁμαλὴ.*

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; *ἡ χειρολαβὴ ἦτο ξυλίνη ἐς ἣν ἦτο προσαρτημένη ὁ σιδηρὸς σκελετὸς ἐπὶ τὴν ἄκην συγκολλητὸ ὄνομα. (δρεπάνι, ἄλφιον)*

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) Τὰ δρεπάνια ὁ εἰσπρός τοῦ χωριοῦ. Τίς κόβει ἐνερμηδιύοντο ἀπὸ τὸ ἐμπόριον

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) Μόνον τὰ ρεβίθια τὴν ρόβην καὶ τὴν φαυὴν ἔχρασαν μὲ τὰ χεῖρια ἀπὸ τῆς ρίζης

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. Ξύρριβα (5-10 πόνοι) διὰ τὴν καθαρίαν

ἀφ' ἐνὸς τοῦ χωραφί καὶ ἀφ' ἐτέρου, καὶ ὅταν δαϊδύρον, διὰ τὴν καθαρίαν περιβόειρο ἔκχυρο.

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). Μπαριάκια.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; Οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) Ἡ φύς ὁ θεριστὴς ἔρριχνε (ἐκομνί) τὸ δισακτὸ ἀπὸ δύο χεῖρας σταχυῶν καὶ τὸν ἐτοποδίζετο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἔδινε εἰς αὐτὸν, ἂν μὲν τὸ γένμα (σιτῆρι) ἦσαν καλὰ δύο χεῖρες σταχυῶν, ἂν ἔχῃ τέσσαρες χεῖρας καὶ ἔδινε τὸ δέματι. Οἱ κεφαλὴς τῶν σταχυῶν εὐρίσκετο πρὸς τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν.

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. *δ.ε.μ. ὁ.τ.ι.α.*

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ; *Ἄνδρες καὶ γυναῖκες*
ἐπαγγελματίαι θερίζονται διὸ ὑπῆρχον. Ἐξ' ὧν ἕως
ἐτελείωναν τὰ ἰδικά τους, ἢ κατὰ τὰς Κυριακὰς, ἔδει-
ρισον καὶ τὰ χωρεῖα ἄλλων ἐπ' ἀμοιβή.

2) Πῶς ἡμέιβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας νομοταξιολογίαν). *Μ.ε. ἡμερομίσθιον εἰς*
χρῆμα καὶ μετὰ φαγητῶν. Οἱ εὐπορώτεροι ἔδιδαν
τὰ χωρεῖα τους πρὸς διρινορὸν ἡμερομίσθιον.
(κατ' ἀποκοπὴν) καὶ ἄνευ φαγητῶν, ὅσοι τὸ ἡ-
μερομίσθιον ἦτο ὑψηλότερον.

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; *Οἱ θερίζονται ἄνδρες*
καὶ γυναῖκες, ἔφερον ἐπὶ τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ τῆς παλα-
μαρίου (εἶδος ξυλίνου χειρουτίου μετὰ ὑψοῦς) εἰς τὴν
μέσσην ἔφεραν δὲ τὴν (τοῦ σώματος) διὰ νὰ μὴ αἰσθάνω-
ται. *Οἱ ἄνδρες ἔφερον καὶ τὴν δερμάτινην (πιττένια) πε-*
σίδα καὶ οἱ γυναῖκες ἐπὶ βαμβακερὴ διὰ νὰ προ-
φυλάξουν τὸ ὤμα 14 — καὶ τὰ πόδια ἀπὸ τοῦ καλοκαίρι

4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; *Βεβαίως ὁ θερισμός ἀρχίζει πῶποτε καλὴ Δευτέρα ἢ καλὴ Τετάρτη (Τετάρτη) Ποτὲ τὰς ἄλλας ἡμέρας.*

5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. *Βεβαίως*

6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἷς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ με τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι εἶσιμον

Τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ πετοῦσαν πρὸς τὰ ἐπάνω τὰ δερμάτια τους. Καὶ διὰ ἔπεσαν ἂν μὲν ἐβλεπεν ἡ λεπίς πρὸς αὐτοὺς ἐκαίροντο διότι θὰ θέρσαν καὶ τὸν ἄλλο χρόνον ἂν ἔμεινεν ἡ λεπίς ἐν δὲν ἔσχεπεν πρὸς αὐτοὺς ἐστεινοκωροῦντο διότι θὰ θέρσαν, ἄρα θὰ ἐπλάθαιον κακὸ. (θύνατος, ἀρρώστια)

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέραις ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Τὸ δέσιμον τῶν θερισμένων σταχύων ἐγίνετο ἀμέσως ἀπὸ τῆς θεριστικῆς.

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δερμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυς καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δερματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην· μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Τὰ δερμάτια ἐδένοντο ὑπὸ τῶν διρισιῶν μὲ τὸν δερμάτιον
 Ὁ δερμάτιος ἐγίνετο μὲ δύο χεριές· ἐκαστὴν ἐκαστὴν
 εἶπον δερμάτιον ἐκαστὴν ἀπὸ τοῦ ἐργαλεῖος. Κατὰ
 τὸ δέσιμον τῶν δερματιῶν ἐχρησιμοποιεῖτο ἡ πηλα-
 μαρία.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δερμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δερμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; Ἐὰν τὸ
 γένημα (εἰσότης) ἦσαν ξηρὰ ἢ συχύνειραις τῶν δερματιῶν ἐγί-
 νετο ἐκάστη πρῶτα καὶ πρὶν ἀρχίει ὁ διρισιμὸς. Ἐὰν ὁμα-
 λὰ ἦτο, πάλιν ξηρὰ ἢ ζεμύχοντο, τότε ἢ συχύνειραις ἐγίνετο
 μετὰ παρέλευσιν 3-5 ἡμερῶν καὶ συνήδον τῶν Κυριακῶν καὶ ἑορτῶν.
 Ἡ συχύνειραις ἐγίνετο μὲν εἰς τὴν χωρὰν καὶ εἰς τὸ μέρος πρὸς
 βέλους (μύρον ἢ ὄσπρη σπῆς). Ἐλέγοντο **ΝΤΙΚΟΥΡΤΣΙΟΥΜΙΑ** (τοπο-
 θέσει ἐκαστὴν 17 δερματιῶν) ἢ **ΘΗΚΟΥΝΙΕΣ** (χωρὸς 200 ἐκ-
 ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων. **ΜΕΤΙΩΝ**)

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον
 σας ; Ἀπὸ τὸ 1925 καὶ ἐντεῦθεν

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς. *Σε φύτευται τῆς
 ἡμέρας γίνεται πάλιν. Μαζεύει μετὰ ἄρκυς. Αἰθριάζει
 τὸ αὐτὸ φυτόν. ὁ χρόνος πάλιν ἐστὶν αὐτὸς.*

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεω-
 μήλων ἀπὸ τοῦ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
 ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
 ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
 φωτογραφίαν.....

*Ἡ ἐξαγωγή τῶν γεωμήλων ἐγίνετο μὲ ἐκσπύην, ἐκ-
 λίσσας τὸ ἔδαφος κῶμα ἐκείνης ἐπὶ τοῦ ἔδαφους.*

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
 χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν
 ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
 κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.... *Ναί.....*

*Μὲ αὐτοῦ τοῦ χόρτου, ἄχυρο, ὑαί, κούρφεές (κουρφέες)
 καλομποκιού. Τὰ αὐτοῦ τοῦ χόρτου τὰ μενείζανε (θερίδανε),
 τὰ ξερίνανε καὶ μετὰ τὰ μέγιστον μὲ ὕδατος εἰς τὸ ἐνὶ τῷ
 μάνοντός τα θυμάνιως εἰς τὴν αὐλήν.*

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
 σαν κ.ἄ.). *Ἀρχὰς Ἰουνίου. Ἐθερίδοντο μὲ τὴν κόσσαν.*

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
 ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
 κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογία, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) Μετά τὴν θέρμησιν καὶ ἐν δὴραναι τὰ κα-
 γανι... τεπίδες (μικροὶ χωροὶ) καὶ ἐπὶ τὰ φορτία
 εἰς τὰ κάρα καὶ εἰς μίσηρον εἰς τὸ εἶτε.

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δερματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο
 πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην
 θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.
 Ἡ συζητήσιμος τῶν δερματιῶν ἐγένετο εἰς τὸ χωράφι. Ἀφού
 ἤρκεεν ὅμως ὁ άλωνισμὸς ἐκείτην πρώτην μίσηρον 1-2
 ἡμέρας δερμάτια, ὅσα δηλαδὴ ἐκρυύοντο δι' αὐτὴν ἐκρύβην
 τῷ ἀλώνι. Οἱ δὲ ἡδύνοντο νῦν κάμνον τούτο, τὸ μίσηρον
 καὶ τὸ στομάχιον εἰς δερμάτια ἀνατολικῶς ἢ δυτικῶς τῷ ἀλώνι
 πρὸς τὴν ἐναρξίαν τῶν ἀλωνισμῶν
- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος οὗτο τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν
 δερμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά,
 θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις; εἰς σωρόν;
 Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; Ἄν ὑπῆρχεν
 ἰδιαίτερα ὄνομασιν τοῦ τόπου, ἀλλ' ἐξουσίαν νῦν τὰ θε-
 μωνιάσιν ἀνατολικῶς ἢ δυτικῶς τοῦ ἀλώνι διὰ τὴν
 ἐπιτελεῖσθαι οἱ θέμειοι καὶ νύμιοι οὐ μὴν ὁ ἀλωνισμὸς
- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνι-
 σμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρι-
 σμὸς τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἀχυρα εἰς ἄλλον
 χώρον, δηλ. ὅχι εἰς τὸ ἀλώνι;
 Πάντοτε ὑπῆρχε τὸ ἀλώνι καὶ εἰς αὐτὸ ἐγένετο ὁ
 ἀλωνισμὸς τῶν δημητριακῶν.
- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ
 συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς
 ποίαν θέσιν; ... εἰς... ἐδμεν... γὰρ τούτο... τοιοῦτο εἶδος...
 εἰς τὸ ἀλώνι... ἢ τῆς ἐξουσίας... ἐξουσίας...
 ἀλλὰ... πλεονεξία... αὐτῶν.

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

*Ἡ οἰκογένεια εἶχε (ἐκρινε) τὸ ἴδιόν της
ἀλώνι.*

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; *ἤρκεδεν ἀπὸ τοῦ
20 ἡρίων ἰουλίου καὶ ἐτελείωνε τὴν 4 ὑγούστην.*

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
δίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) *Ὅλα τὰ ἀλώνια ἦσαν χωματῶνα.*

*Ἐυόντων τὰ κόρτα μὲ τὸ αὐτὸ καὶ ἐν συνεχείᾳ ἱσοπεδῶντο
ἐκείνῳ ἐπὶ ἐκείνῳ καὶ τὰ μὲν ὑπὸ ἐξερῶντι μὲ ἄκυρο καὶ
ἐν συνεχείᾳ ἐπὶ τοῦ ἐκείνου ἡμιδρό. Μετὰ τὸ ἐκτύπημα
τοῦ ἀκύρου αὐτοῦ τὸ ἀλώνι ἦτο ἐπὶ τῆς δὲ ἀλλοτρίᾳ*

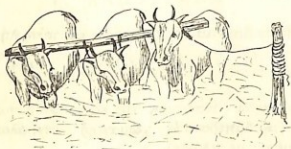
- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἀλωνισμού· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου· καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων)

Κατασκευάζετο κατὰ τὸν ὥς ἄνω τρόπο ἐξ ἀναγκῆς.

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐνάρξις τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; *Διὰ τὴν παρασκευὴν
τὴν δὲ δεῖδειν οὐμεία ποῖα ἡμέρα δὲ εἶναι διὰ τὴν
ἐνάρξιν ὅρων τοῦ ἀλωνισμοῦ δεῖδειν μεγάλῃν σημασίαν
ἐπὶ τῇ καὶ εἶναι καὶ δεῖν καλὴ ἀποτίμησιν ἢ καλὴ τιμὴν.*

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.
τὰ δερμάτια, ἄξω ἐλύνετο ἐ διφυτῶν, ἡ πλύνετο
εἰς τὸ ἄλῳνι εἰς τρόπον ὥστε οἱ βόες νὰ μὴ
εὐκύνονται νὰ εἶναι δαλκῶς πρὸς τὸ ἐλύνω.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἄλῳνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
 ῆσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

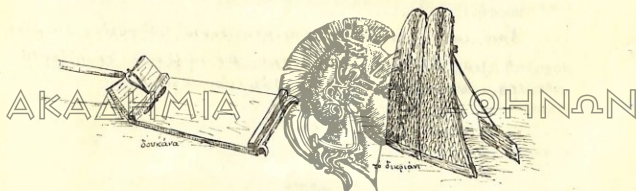
α) Ἀλῳνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἄλω-
 νιοῦ ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηχερός,
 στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Ὁ ἐξήγησις... ὁ ἀγρὸς... τρεῖς... ἄλῳνι μὲν...

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἄλῳνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἄλῳν-
 οςτυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἄλῳνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἄλῳνιοῦ. Τὰ ἄλῳνιζοντα ζῶα περιφέρονται συνδε-
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
 λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἄλῳνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....
Ῥ. ὕδρατος ὑπάρξον τοιοῦτοι τρόποι ἄλωνι σμῆ.

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχιδῶν σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἔαν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνθήεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλώνιζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἄλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλώνιζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; *Ῥ. ἄλωνι σμῆς ἐχίνετο*

διὰ τῆς δουκάννης. Ἀπὸ τοῦ ἀπτελεῖτο συ δύο ἐνωμένων τεμαχίων σανίδος. Εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν ἐπὶ ἧς ὠπλισμένη διὰ κοπτερῶν ἀπὸ ἐξιδῶν ἐκ τοῦ χιτῶν καὶ ἐξαρτῶμένη ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων ἐσύρετο κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων καὶ σφίετο ἢ ἐχυροποιεῖτο αὐτῶν. Τὴν δουκάνναν ἐπρομηθεύοντο ἀπὸ τῶν ντυκαναδῶν. Ὁ δὲ αὐτὴν ἐκ τῆς ἡδύτης καὶ τῆς κάρου ἐλάμην καὶ ἐκ τοῦ ἄγκου ἐποίησαν αὐτὴν ἐντὸς τοῦ 21 — ἄλωνίον διὰ λιθίνου κυλίνδρου σφαιρικοῦ ὑπὸ ἐξευγμένων ζώων.

- 8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

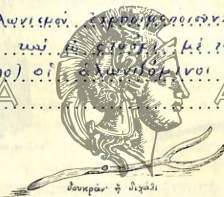
Ὁ ἀλωνισμὸς ἀρχίζει μὲ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου
καὶ ἐπελείωνε τὴν 4^η περίπου ὁποδευκατηνῆν

- 12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Κατὰ τὴν ἀλωνισμὸν χρησιμοποιεῖται τὸ ξύλινον δικούλι,
ὁ δικούλις καὶ τὸ δικούλι μὲ τὸ ὄνομα ἐξυφίστατο
(ἀνομοιότητος) οἱ ἀλωνιστοὶ οὕτως.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

δουκράνι ἢ δικάλι

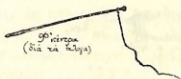
- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
τους στάχυν ; Β.ε.θ.α.ι.ω.δ.

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἄλλαχού
φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ της ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).

Ἐξυφίστατο ἡ φ'κέντρα ἡτοιχομένη ἐκ ξύλινου ράβδος
μῆκους 2 μέτρων. Εἰς τὸ ἓν ἄκρον τῆς ἔφερε αἰχμη-
ρὸν καρφίον (λωδρα) διὰ τὰ τραυλὰ τοῦ βῆματος.

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν

Ὁ ἀπλωμα τῶν σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ ἐκαλεῖτο στρώσις. Καθ' ἐκάστην ἡλώνετο μὴ μόνον στρώσις

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθῶν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

λ. α. μ. νί

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπάρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλῖᾳ : βαλμάδες, δηλ. τραπέζιδες, καλούμενοι ἀλωνιστῆς καὶ ἀγωνιστῆς), οἱ ὅποιοι εἶχον βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν

Ἐκαστος γεωργὸς ἤλωκε τὰ ἰδικὰ του σαρτὰ μὲ τὰ ἰδικὰ του ζῶα

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῶα καὶ μὲ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Οὐδὲς ἄλλοι τρόποι, θλίψις τῆς νυκτός, ὑπῆρχε

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

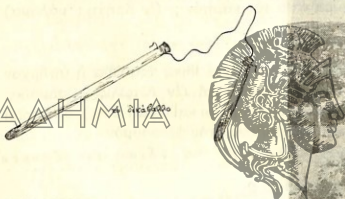
- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλὴν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.). *Διὰ τὰ ῥυτίδια, ῥυτίδια, ῥυτίδια...*
ὁ κόπονος εἰς τὸν ἐλκιστὸν καὶ πάλιν...

κόπανος στρογγυλός

ξύλο κομμένον διὰ τὸ κοπάνημα
μικροῦ ἀποὺ δημητριακῶν...

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν;

Μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν... οἰκογενείας...

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) *Τὸ κοπάνισμα τῶν δερῶν ἐγίνετο εἰς τὸ ἄλωνι ἢ καὶ εἰς τὴν ἀθήνη τῶν σιτίων καὶ ἀνέβλεπον μὲν εἰς τὸν κωρίον τῶν κορνῶν.*

- 22) Κατὰ τὸ ἄλωνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ; *Ναὶ εἰς τὸ εἶλετο ὄρν.* Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; ... *Ὁ Χ.*

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγινε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνταγισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) *Τὸ 1954. κάποιος δέσας. ἔφερε διὰ πλοῦν φορὰ ἀλωνιστικὴν μηχανήν (κορνά).*

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα· πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ. *Οἱ ἀλωνισμένοι ἐλάχου! ἔκυλῃτο λαμνὶ καὶ συνευενρῶντο εἰς μίαν θάριν τῶν ἄλωνιστῶν μέγαν... σφικρὸν σῦλον.*

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Τὸ συγκειρωμένον λαμνὶ ἔχει ἐκὼμα ἐπίμικες

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα; (Πῶς λέγεται τοῦτο: φυτᾶρι, θρινάκι; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο... Τ.ε. λ.ι.χ.ν.ι.ε.μ.α. τ.ε.λ.

λαμνιστὸν ἐρίνεον πρὸ τῶν χιαμνῶν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρος, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ;

Καὶ ὁ ἄνδρς καὶ ἡ γυναῖκα· ἐδίδοται λιχνισταί· δὲν ὑπάρχον.

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται: κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἁλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ;

Ξαχαλα. Ὁ χωριωτὴρ ἀδελφῶν ἀπὸ τοῦ εἶπεν ἐρίνεον μὲ τὸ ξύλινον στύδιον καὶ τὴν ἐκούπον (ξακάλιασμα)

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἁλώνισμα; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἁλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμέναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

Ἐξού διὰ τοῦ λιχνίσματος μετ' αὐτοῦ ἀποχωρίζεται
 ὁ σίτος ἀπὸ τὰ ἄχυρα ἐκτείνου καὶ δεύτερον λιχνισμα
 μετ' αὐτοῦ ἐκτείνου γὰρ τὰ ἀποχωρισθῶν καὶ τὰ ἄχυρα →

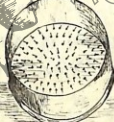
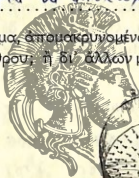
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

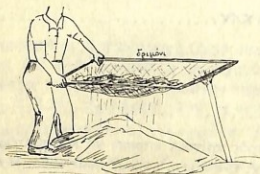
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινον καλὸν δερμάτινον

κόβρος ἢ ἀνύλογος

ἐρεμνίον

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μετ' αὐτοῦ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

(ζιόντυλοι) ἀπὸ τῶν σίτων. Μετὰ ἐξίνιστον τὸ νιτριμόνιωμα
ἢ κοεινίωμα. τὸ πέρσωμα. θαλάση. τῶν σίτων. ἀπὸ κόσκων
διασφύρων. δηνῶν. διὰ νῆ. ἀποχωρισθῇ. ὁ εἶδος ἀπὸ πᾶσιν
ξένης. ἔλγν.

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται ; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ. *Ὁ μαρμαρὶ. εἴδη. ἐξωριύειτο. εἰ*

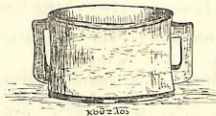
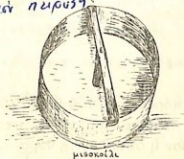
*κωνικὸν σωρον. μετὰ γεύσει. καὶ ἐχυράειτο ἐπ' αὐτοῦ
τὸ ἐκχέτω τῶν εἰσπυρῶ. ὅσους οἶκον διὰ τὰ μεταφρεῖα
ἀφ' ἑσῶς. εἰ τὸ σῆμα. ἀλλὰ οὐ ἐμείνει ὅλον τὸ νύκτι
εἰ τὸ ἄλωνι τότε ἐποπεριεῖτο ὄρθιον ἐπὶ τῶ
σωρὸς τὸ ξύλινο. φτυάρι.*

- 8) Ἀλλὰ εἴθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

... Δέν. Ὀληθρον.

- γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἄλωνι π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἄλωνι ; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἵπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
 γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας). Μετὰ τὴν ἐμφάνισιν
 τοῦ εἶναι ἤρκειτο ὁ δοῦλησθεῖς (δεκατιετής) ~~ὡς~~ τὸν ἐμετρήσει
 μὲ τὸ ῥαβδίον τὸν ἡαυτοῦ ἐν ὅτι ἐξήρην δοχεῖον χωρητικότητος
 7. περίην μιλῶν). ὡς ἔφαρκε... τὸν ~~εἶναι~~ οὐδοῖον. (δεκάτη). ἔαν
 ὁμοῦ δι' ἀσυνήθειαν λαφὼν εἰς ἡδύνητο νὰ τὸν μετρήσῃ, τότε ἐγράψεν ἐν
 ὧρῳ τὸν εἶναι (ἔβαλε ἐν ῥαβδίῳ) μὲ τὸ ἐν ὅτι ἐξήρην ὡς ἡδύνητο
 νὰ τὸν μετρήσῃ.

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγοφυλακιάτικο,
- γ) τὸ λυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλφονιάτικο κλπ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα,
 χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
 γραφίας αὐτῶν) α.λ. Τ.ό. ... ἐν ὅτι ἐξήρην δοχεῖον χωρη-
 τικότητος 7 περίην μιλῶν.

θ) Τὸ κίλῳ. Βάρη εἶναι δύο δοχεῖα πεπελεκίην
 ... (30 περίην μιλῶν)

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἢ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
 ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
 κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
 κάς συνθηκὰς) εἰς τὸ ἀμφορία τῶν σιτιστῶν καὶ εἰς τὰς
 κοφίνες (αὐτὰς τὰς δοχεῖα πληθύνοντα μὲ θύρας ἰσθμῶν
 καὶ ἀλειμένα ἐσωτερικῶς μὲ κόπρον ζώων χωρητικότητος
 15-25 κιλῶν ἑκάστη 400-600 κιλῶν)

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
 χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; Εἰς τὸν ὑκυρῶνα τοῦ σπέρματος. Τὸ περιβεῖον
 ὁμῶς ἐγίνετο λόδα εἰς τὸ ἀλώνι. (Κωνικὴ βωρὴ

καλὰ ἡγημένη καὶ βυησαμένη ἐξωστριμῶς μετὰ ἑλίκας
 ἀπὸ τῆς δυνάμειος προσυλάσσεται ἀπὸ τῆς θροσκίν

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεταί) ἡ διαλογή τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ;...

Ὁ σπόρος ἐκρίνεται χωριστὰ μετὰ τὸν θερισμὸν καὶ τὸ
 στρώσιμο τῶν θερισμῶν εἰς τὸ ἀλώνι τραβᾶται (ἐδιέλθον)
 καὶ καλυτέρως καὶ μεγαλυτέρως στάχυι τῆς ὁμοιοῦσιν καὶ ἐκ
 θύνεισιν χωριστὰ.

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογή τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχυῶν,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Ὁ. Χ. Ι.

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ ποῖον χρόνον ; ...

Δ. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρας 23 'Ιουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ 'Ιούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Ἰ.κ. 1^η Μαρτίου... ἐμὸν... ἔστιν... καὶ...
 Κυριακὴ... τῶν... Ἀπριλίου...

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; Ἡ...
 τῶν... 1^η Μαρτίου... ἡμέρας... πρὸ τῆς ἀνατολῆς...
 ἡλίου... ἐν τῶν... Ἀπριλίου... τὸ...
 ... τῶν... Χωρῶν...

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρᾶς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) . . .

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) . . .

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας
Οὐδὲν... ἐθίμον... πυρᾶς... φάσκει... εἴθιμον... εἰς τὸ
χωρίον... Καὶ τὸ... πρὸς τὴν... ἐχίμα... κατὰ
τὸ... πρὸς τὴν... ἀπὸ... τὸν... χωρίον... καὶ...
...εἰς τὴν... ἰδιαιτέραν... ἀπὸ...
...εἰς τὴν... ἰδιαιτέραν... ἀπὸ...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

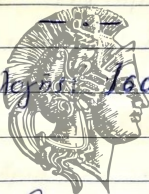
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΛΛΟΓΗ

ΥΛΗΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΣΥΝΤΑΞΙΝ ΔΙΟΓΡΑ-
ΦΙΚΟΥ ΑΤΛΑΝΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τόπος Συλλογῆς: Ἰεράμιον - Ἐβρου
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Συλλογεὺς: Σταθάκης Δημήτριος-Βιδάτος

Ἐν Ἰεραμίῳ τῇ 7-2-1910

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Εἰσαγωγή

1 Με μεγάλην εὐχαρίστησιν ἀνέλαβον τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Ἐπιθεωρητοῦ μου, ἀνατιθεῖσαν μοι συμπληρῶσαι τοῦ ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἀποσταλέντος "Ἑρωτηματολογίου διὸ Γεωγραφικὰ ἔργαλεῖα καὶ ἐπὶ ἔδαμον πυρᾶς, ὡς καὶ τὴν ἐκλογὴν πλὴν διὰ τὴν εὐκταστὴν Λαογραφικὴν Ἁγλαίντος τῆς Ἑλλάδος. Τὰ πρὸς ὅμως χρονιὰ ὅρια, ὡς καὶ ἡ ἀναταλλομένη τῇ περιόδῳ (χειμερινή) δεῖ ἐνέτρεχαν ὡς εἰς τὰ γινῆ ἢ ἐργασία αὐτῇ συστηματικῇ. Τοῦτο δὲ διότι ἡ φύσις τῶν αἰτηθέντων στοιχείων καὶ χρόνον πολὺν ἀπῆται ἄλλὰ καὶ τὴν κατὰλληλον ἐποχὴν. Διότι δὲν εἶναι δυνατόν ἐν μίᾳ χειρῶνι νὰ λήβῃς φωτογραφίας, θερμῶν, ἀλωνισμῶν, μεταφορᾶς δερματιῶν, ἐπορᾶς κ.τ.λ., καὶ ὅθεν σὺδεμὶα τοιαύτη ἐργα-

εἰς λαμβάνει χώραν.

2. Τό χωριό Ἰδαύμιον, εὐρισκόμενον 3 χιλιόμετρα ἀνατολικῶς τῆς πόλεως Διδυμοτείχων ἐκτίσθη κατὰ τὴν ἀποστολὴν τῶν πληθυερῶν τοῦ 1912. Οἱ κάτοικοί του, 1000 περίπου οἰκιστὴν προέρχονται ἀπὸ ἑπτὰ γειτονικὰ χωριά τῆς ἀπέναντι τοῦ Ἑβρου ὁδοῦ. Ἔσται ἐργατικοί, φιλήσυχοι καὶ ἀσχολοῦνται ἀνεκὰς μὲ τὴν γεωργικὴν καὶ κτηνοτροφίαν. Σήμερον προσπαθοῦν ἐνδελεχῶς περιεδοῦναι πρὸς τὴν οἰκονομικὴν καὶ κτηνοτροφικὴν καὶ τὴν καλλιέργειαν μηδισῆς.

3. Κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν ἡ καλλιέργεια τῶν ἀγρῶν εὐτελεῶς καὶ συστηματικῶς ἐμηχανοποιεῖτο, ὥστε, δυναθῶς οἰκιστὴν δύναται τις καὶ εὖρη ξύλινον ἄροτρον, ζυγόν αὐτοῦ, σθάρταν ξύλιναν, ξύλινον διακρίαν ἢ ὅποιονδήποτε ἄλλο ἀπὸ τὰ παλαιὰ παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ πατρὸς ἐργαλεῖα, καὶ ἐπὶ αὐτῶν οὐλομένην σιδερέϊαν μεταβολὴν ἐφίεσται.

4. Τοις ἐν ευτεχείᾳ παρατεθεμένους πληροφορίας
ἔλαβον ἀπὸ τοῖς πλείον μεγάλυτέροις, τῇ ἡλι-
κίᾳ, ιστορίαις τοῦ χωρίου καὶ τὴν ἐνδεή-
σεων, ἀνακοχλεύσεως τοῦ παρελθόντος καὶ
ἀφηγήσεων.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Α' Κτήματα, ἐρχαλεία, ἐπορά.

— Κύριε Τρισυλουάου τι κτήματα εἶχατε πέρα ἐπὶ τὴν πατρίδα καὶ πῶς τὰ ἐκαλλιέργησατε;

— Πέρα εἶχαμι μὲν πολὺ γαρδουένιον. Εἶχαμι πολλοὺς μισθούς καὶ θανατώσαν τὰ καὶ βάνια (ἰῶσι) καὶ χωράφια πάλι μὴ ραυτῶν. Ἀφού πολλοὶ δὲν ἀποφύσαν νὰ τὰ δέξωνται. Θὰ πρὶν δὲν ἔχουν τότις καὶ τὰ μέγα, μὰ ἦταν καὶ τὰ χωράφια πολλὰ.

Ὅλα τὰ χωράφια τῶχαμι μὲν νουκουυροί. Στὴν πατρίδα δὲν εἶχαμι τριγλικόδισ μὴ πολλὰ χωράφια. Σ' ἄλλα χωρία ἦταν καὶ τριγλικόδισ. Ὅλα τὰ χωράφια τῶχι φ'λό τ' (ἐπάνω του γραμμένα) ὁ μπαμπάς (πατέρας). Ἀμα τὰ πάντιβι τὰ πιδιά τ' καὶ κώρ'σαν τῶδοντι λίγα χωράφια νὰ τὰ δ'λέυσαν, μὰ πάλι αὐτοὶ τὰ ὤρ'τ'ε. Μόνον ἄμα πέντινι τότις τῶδέρ'σια

τὰ κώρσαν μιτὰς τς.

Τὰ χαυρία τᾶρχουκαμι μὴ τὰ δ' ἔλινια
πλούμια, πὺν τᾶρκιανκαμι μᾶναχοί μας υἱ
μὴ τὰ βιδυρένια πλούμια πὺν τᾶρδουκαμι.
Ἄβζερα ἔχαμι πὺν δ' ἔλινιον τ' ὀλίτρι, πὺν
τᾶρκιανκαμι υἱ σὺν μᾶναχοί μας υἱ τᾶ βι-
δυρένια τὴν παύρα πὺν εἶν ἄρδουκαμι. Κί
τὰ δ' ἔλινια υἱ τὰ βιδυρένια ἔχον μᾶναχά
εἰ μὲν βιδυρένιου γνῆ, γνῆ νά σὺιδεῖ
πὺν χῶμα υἱ νά μᾶναχά τὰ χαυρία
τὰ δ' ἔλινια τὰ πλούμια ἦταν πῶλύ τρα-
νά. Σ' αὐτὰ δεύταμι 6-7 φευρία βόδια.
ἔνας βασίτσει πὺν πλούκ'ει, ἄλλους τᾶ-
συρνι ἀπ' τς τριχῆς, πὺν ἦταν διμένις
ἀπ' τὰ κέρτα υἱ γιάλλιον τὰ χαυρτιαν-
σαν μὴ τς (τίς) ξιᾶλεις ἢ μὴ τς φ'
κέντρες. Ἄφρᾶ υἱ πᾶναι πῶλύ βόδια· ὡς
εἰ μέγα γίνονταν σὺλαμιά· σῶτι τὰ τρα-
υἱρία ἀνοί(χ)ουν τέτοια σὺλαμιά.
Σε' ὀλίτρι υἱ εἶν παύρα δεύταμι ἔνα

Σευφάρ' βόδια. ἦ δισδαμι γὰρ ποπάρ, ἐκά-
 λανταμι ἂν αὐτὴν τοῦ τσιουλχάρ, ἔβασαμι
 μπροστά σου τσιουλχάρ τοῦ δ' ἔχ' ἂν τὸ
 μάδ' υἱ ἔβευταμι τὸ βόδια Τ'ς τριχέρ ποῦ
 ἦσαν διρένις ἂν τὸ κέρσιου τ'ς ἔπικναμι
 πίδου υἱ ἐυάλλονταμι σιού χειρὸν τ'ς
 παρὰς ἢ τ'ς βασιούσαμι σιού χέρ' Στ'
 ἄλλον τὸν χέρ' θυβούσαμι γὰρ διαλῆ
 Αὐτὴ ἦσαν μουρὺ δολὰς ὡς δύο μέτρα
 ἐν δόνα ἦν αὐτὸν εἶχε τοῦ δ' ἔχ' ἂν
 ἐπὶ ἄλλο δ' ἔχ' ἂν (κινί) Τὴν δ' ἔχ' ἂν τ'νέχαμι γιὰ νὰ
 καὶ νιὰμι τὸ καὶ βινία καὶ γιὰ νὰ δύνουμι
 τὸ κόρρορα καὶ τὸ κώμου ἂν τὸν πα-
 πὰρ. Στ' ἄλγρι εἶχαμι ἄλλον δ' ἔχ'
 τὸν ἄλγρι δ' ἔχ'. Αὐτὴ ἦσαν πρὸ μικρὸν
 ἂν τὸν δ' ἔχ' ἂν ὑμᾶσι καὶ τ'ς πηπάρ.
 Σπαρτὸς ἄρχις ἕνα μῆνα μπροστά σου
 τὸν Αἰ. Δημήτηρ, γιὰ τὸν Αἰ. Δημήτηρ ἔ-
 πικναμι νὰ εἶναι τηλειονμένους Γιούτ' καὶ
 τ' μέδ' τοῦ Στουρὸς (Σηπτιέβρις) ἔβασαμι

ἐπὶ οὐρανῷ. Κοιταδί, ὅταν δὲ ἔβρασαν ἐπὶ οὐρανῷ καὶ μὴ
 εἶναι καὶ σφαιρική, ἀλλὰ τοὶ φησὶν γὰρ καὶ εἶ-
 ναι χιουμάτων. Μέρα ἔφησι καὶ εἶναι Δεσφί-
 ρα ἢ Τετράδ' ἢ Παρασκευή. Ἄλλ' ἡμέρα
 δὲν ἔβρασαν ἐπὶ οὐρανῷ. Τ' ἡμέρα πάλιν καὶ
 βράσαντι ἐπὶ οὐρανῷ δὲν ἔφησι καὶ βρῆ τινα-
 τες ὅσον ἀπὸ τῶν ἐπὶ τῷ οὐρανῷ. καὶ δὲ πᾶ
 δὲν αὐτὸ πρᾶμα δὲν ἔδωκεν. Ἀπὸ τῶ κα-
 ράματα αὐτῶν εὐαγγελιστῶν, τὰ ἴσασι τὰ κατ'
 ἑαυτῶν καὶ τὰ ἐκ τοῦ κοινῶν ἔβρασαν.
 ἀπὸν δὲ ὁρᾶς τὸν οὐρανόν, τὸ ἄλγος, λίγ'
 τραυτὴ καὶ τὸ καὶ θάνατος καὶ τὸ γὰρ τὸν
 αἶμα καὶ δάκρυα λευτέρῃ, ἔνα λευτὸν ἢ
 μὴ μαρτυροῦναι τὸν, λίγιστον φωνὴ καὶ
 πρὸς τὴν κήλιος ἔφησι καὶ αὐτὸ λευτέρῃ
 καὶ ζιουήδ' καὶ τὸν κοινόν τ'. Ἀμα ἔφα-
 νε ἐπὶ κοινόν τ' ἐξέδιδε τ' ὁρᾶς, ἴδουσι
 τ' ἄλγος, ἔκτασι τ' ἐπὶ τὴν αὐτὴν καὶ δὲ οὐρανῷ
 ἔφησι καὶ οὐρανῷ καὶ ἔρχονται τὸν οὐρανόν.
 ὕψιστος τὸν οὐρανόν. Ἀμα τὴν αὐτὴν καὶ εἶναι ἔ

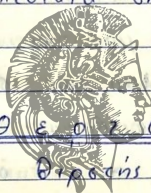
υσόνι ὅλλ' ἐπονείχια υἱ αὐτοῦ ἔουσιν οὐλ'
 εἴ μερὺς ὡς πῶς βασιλεύει νήλιος. Κι ὅμοι^{νήλι} τῶν
 χαυράφι ἦσαν γιὰ τηλείουρα ἔκπερνε υἱ τ'
 νύχτα. Θυμῶφι γιὰ μιά φασκὰ, γύρον ἐπὶ
 13 (1913) νύχτα χύρσαςι στὸν ἐπὶ τ'· τὰ
 χαυράφια μινύσιντα ἔχιναν. ἔτσι ὅμοι τη-
 γείοντι μίρα υἱ βασιλεῖ νήλιος ἀποδυνάστα-
 μι, ἔβαλαμι τ' ὀλίγη ἀγῶν· ἀνὰ ὄριον, ἔστα-
 ναφι τοῦ στευροῦ μὲς ἐπὶ Σπυρινάσαςι γιὰ τὸ
 ἐπὶ τ'. Πρώτη δ' αὖ καὶ ἐπὶ τὸν ὄριον ὡς
 γαίβουρι γὰ καὶ θάνα ἀπὸ τὸν ἔτοιμάσουρι
 τοῦ ἐπὶ τὸν γιὰ τὸν ὅλλ' τ' φέρε.

Σπαρτῶν, ἀκόλογο μὴ τὸν τι εἶχε μὲν-
 τας καὶ ἐπὶ τῶν υἱ ὡς πῶς καὶ τηλεώδων οὐ-
 λα γὰ Δημητριάδης: τοῦ ἐπὶ τὸν, τοῦ υἱοῦ;
 τεινετάρη, υἱαυτῶν, βασιλεῖς πᾶντοι-
 κᾶτον ἔλα μῆνα. Τέτοιον τριφυλλία καὶ β'.
 υἱ καὶ ἔκαστοι γὰρ τὸς δὲ εἴχαρι.

Ὑδριον, καὶ τὸ 15 τὸν φλιθάρ', ἀνὰ
 λουγα μὴ τὸν υἱοῦ, πᾶσι δὲ ἔδωκεν αἰ-

δεια, ὄρχισαμι νὰ ἐπὶνουμε τ' ἀνδριότ'κα: βρώμ',
αδάρ' ἀνδριότ'κ'σι, ρόβ', ρουβίδια, πολλὲς
φουρές καὶ μυαυὰ. ὑπὸνιδία καὶ μυαυὰ
ἐαυτὰ, κατὰ τὸν Ἀπρίλ' μῆνα, ἔρχονται
καὶ τὰ καλαμπουκία. Ἀπὸ δὴ καὶ πῆρ
ἀνοίξιαν πολλὰς δ' ἄλλας τὰ μποντόνια,
τὰ βαμπόκια, τὰ καχρί, τὰ σουσούμια
καὶ ἄλλα καὶ τελευταῖα σπυρὶ γὰρ τοῦ
χειμῶτος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

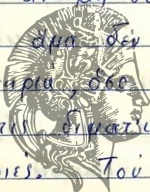
Β' ΘΕΟΤΕΛΕΟΥΣ

Μπαίνοντας θέρους (Ἰουνίος) οἱ οἱ
κότεροι ἦσαν ἐπὶ πόδι. Γιατὶ μικρὰ καὶ
μεγάλα γίνονται πρῶτος. Ἔτσι καὶ τὸ πᾶν ἡ
μερὶς τὴν ἔσονται 10 θέρους ὄρχισαμι τὴν δὲ
μερὶς. Τότες καὶ δὲ εἶχαμι κομπίνια καὶ
θέρους καὶ μηχανές. ὅπως σήμερον καὶ εἶναι οἱ
καὶ τὰ καὶ. Τότες οἱ οἱ θέρους γίνονται
τὴν καὶ τοῦ χιρ'. Γιατὶ καὶ τὴν καὶ
μερὶς, καὶ τὴν καὶ θέρους, ἐτοιμάζονται τὴν

διρπώνα. Τὰ κατέβαλαμι ἀπ' τῆς χριντῆς πού
 ἦτον ευωδωμένα ἕνα κ'ράνα καὶ τ' αὐτόνδουρι. καὶ
 εἶραστον ἐτοίμ' χιὺ τὸ δέρον. Κοίτοδαμι
 πρῶτ' μέρυ τὸ δέρον καὶ ἔνι πύλῃ Διοτί-
 ρα, Τιτράδ' ἢ Παρασκευῇ. Στοῦ κυνρόφ'
 πάναμι μὲν τὰ πόδια. Σιώνουμαστον, ἄνθρωποι
 καὶ γναῖμα, προῦν-προῦν, ἔληρναμι τὸ διρ-
 πώνα μου, τὸ γουμὶ μου, τὸ κρό μου,
 τὸ μινρό, ἄν εἶχαμι, καὶ ποιοὺς δὲν εἶχα
 καὶ ἐνὶ μινῶν καὶ ἐνὶ στυνῶν καὶ. Ἄρα
 ἔφταναμι σὺν καρῶν ἄνθρωποι τὸ πρόματά
 μου εἰ κατέκτον ἴδιον καὶ ὀρχίσταμι τὸ δέ-
 ρον ὅσον πρῶτον μινῶν καὶ τὸ σταυρὸ μου
 λέχοντος « Ἑ λ α χ ρ ι σ τ ὸ ς κ ι Π ο ν α ῖ α »
 Τοῦ πρώτου διμάτ', ἐνὶ πομπῇ, πού θὰ
 δέρδαμι τὸν εὐμισσάμεν ὀρθῶν λέοντος
 « κα λ ὸ μ π ε ρ ι κ ἔ τ ' » (καλὴ ἑσπερία)
 Δραγονόων' ἦτον πύκτοντις ὁ ἄνθρωπος καὶ
 αὐτὸς εὐσυνεῖ τὸν τεινῆν. Αὐτόμα αὐτὸς
 ἔρριχνε καὶ τὸν διματῶ. Ἐβλεπε ἀπ' ἐρίδα

δύο χιριές στιάρ, τὰ τὸλιχ' κώμπων ἀπὸ
 τὸ ἐτάχυναι καὶ τῶν ὄρνι καὶ τῶν. Γιὰ τὸ δι-
 ρίσειμι φουρσάειμι ἐπὶ Σέρβου τοῦ κέρ-
 τὴν παλαμαριά καὶ μὴ τοῦ διδῖ ιραταῖ.
 βαρι καὶ διρπὰν· ὁποιοὺς ἦταν Σέρβου
 αὐτὸς ἔχει Σέρβον διρπὰν καὶ διδῖα παλα-
 μαριά. Ἀλλὰ τοῦ στιάρ ἦσαν καὶ τοῦ ἐρ-
 ῶσαι κουνουλαρά καὶ μὴ δύο κουνουλαράδες
 χέρ' διματ' υἱός. Ἀλλὰ δὲν ἦσαν καὶ τοῦ
 ἐρῶσαι χιριὰ - χιριὰ, ὅσο δηλαδὴ ἔπρεπε ἢ
 πυλαφαιρία καὶ τότε ἐπὶ αὐτὸς χέρ' ἔχει μὴ
 6 καὶ μὴ 7 χιριές. Τοῦ διρπὰν τοῦ ἐ-
 δινε πάντοτε ἢ γκαῖμα καὶ τὰ ἐτάχυναι τὰ-
 βασι καὶ ἐτάχυναι πρὸς τὰ πῖσον. Ἀλλὰ
 βγαίνει τοῦ τεινίμ' γυρνάειμι πάλι ἀπ' αὐ-
 ἀρκή. Γιατὶ τοῦ τεινίμ' τὰρχιλαμι πρὸς καὶ
 πρὸς ἦσαν βατομένα καὶ γενήματα· καὶ συνηθαι-
 ἀπ' τοῦ Βουριά πρὸς τοῦ Νότου γκαῖ αὐ-
 τοῖ ἀέρδεις φ' οὐδὲν τῶν κερὸ πρὸς βύ-
 ρυτον τὸ ἐτάχυναι. Κάτω φαιρία καὶ ἐβγα-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ζαμι τῷ τειυίρ' ξισσάνοσταμι καὶ λίχον.
Μόνον τῷ μεμέρ' αὐδοῦμαστον πονύ, γιατί
εὐτοῖς πού τρώχαι αὐρούμεστον αὐ εἰναι-δού
ῶρις. Κατὰ τῷ νιντί (ἀπόχυμα) ὄρχισαι.
πόλι τῷ θέρου αὐ πού βασιλίσαι κήλιος.
Ὑστια ἔπηραμι τὰ πρῶματά μας αὐ γύρ-
λαμι εἰναι ἐπίτ'. Πολλοὶ τᾶσαν εἰναι καν-
ράφ' γὰ καὶ μὴ τὰ υπβαλῶν αὐ τ'ν ἄλλ'
τ' μέρα.

Κάθι πρῶτ' πού δὲ πηρῶν δὲ μύσαν
πρῶτα τὰ διρῶμένα διμῶτα αὐ τᾶσαναν δι-
μινιῖς εἰτ' βέβ' τῷ χούρας'. Ἄλλ' πόλι τᾶ-
σαναν ντικουρτζισύμνια ἢ υλοῦρις. Τὰ ντι-
κουρτζισύμνια τᾶσαναμι εἰταυρουτά. "Ἐβυλαμι
κᾶτον τέσσερα διμῶτα, ὁπᾶσαν ἄλλα τέσσε-
ρα αὐ πού γίναντον διμῶτες αὐ εἰναι ἄπᾶν'
ὁπᾶν' γὰ καὶ τὰ πᾶνται· πού δὲ πῇ ἔνα
ντικουρτζισύμ' ἔχι διμῶτα διμῶτα. Κάπαντι
τὰ ντικουρτζισύμνια ἔχον διπλά αὐ τότες εἶ-
χαν 34-35 διμῶτα.

Όποιους έχει πολλά σπαρτά τ'ς Κυρια-
κές υί τ'ς γιουρτές 'έπιρνι μισράδης: δέκα,
είκοσι, τριάντα άνθρωπ', όδους 'έβρισυ υί
ανάκλημα μ' τ' σπαρτά π'ν έχει. Αυτούς
τ'νς πλήρωνι τ'ν βράδ' π'ν γ'ρσαν απ' τ'ν
θέρσαν. Άνδρες πάντοτε πληρώνονταν 10-15
χρόνια παραπάνω απ' τ'ς γυναίκες. Όταν θ'ν
θέρσαν υί π'ν γ'ρσαν κοιμούνται στον κουράζ'
κ' τ'ς δ'ν, τότε ο έραχουμάνς ή όποιους
άλλους πρόστιχι έμειναν τ' παραδ'ν / ένοι
δεράτι όρδ'ν) υί κοιμούνται στον έδονι
ότ' έχει ευχαρίστη (10-20 χρόνια)

Όχι' ε' μέρα π'ν θέρσαν υί τ'ν βράδ' π'ν
γ'ρσαν απ' τ'ν θέρσαν τραχανάδ'σαν διάφορα
τραχανάδια όπως: "ο Κουκταντζι", « κί β'εί
πυλιά μ' πιζνίμ'να », υί πολλά άλλα
(παρατίθενται εί' τ' τέλος)

Τ'ν τελευταία μέρα π'ν θ'ν γ'ρσαν δι-
ρ'ν τ'ν τελευταίου τ'ν διμάτ' τ'ν ή-
μουναμι π'νι όρδ'ν. Άμα τ'ν διμάτ' αυ'ν

ἦσαν υἱὸς γυναικὸς τῶν υἱὸν τῶν ἀνθρώπων
 οὗ γυναικὸς οὗτος υἱὸς ἔσται πάλιν, δὲν γυναικὸς
 τῶν υἱὸν τῶν ἀνθρώπων μὲν δὲ οὗ γυναικὸς κί
 αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου. Κι αὐτὸς τὸν τῶν
 ταῦτα μέρα πάλιν ἐλθεῖναι θέρους πικρύνει πρὸς
 τὰ ἀνθρώπων τὸ δὲ πρῶτον μὲν. Ἀλλὰ οὐκ ἔστι,
 ὅταν ἐπιφύγῃς κῆτον, μοι τῶν πρὸς τὸν μέρα
 μὲν χιρῶναι γυναικὶ δὲ θέρους υἱὸν τῶν
 ἄλλων τῶν κρῶν. υἱὸν ἀνθρώπου δὲν μοι τῶν.
 ἔστι πρὸς τὸν μέρα μὲν τῶν ἀνθρώπων
 ὅταν γυναικὶ δὲ οὗ γυναικὶ ἄλλων κρῶν υἱὸν
 τῶν ἐλθόντων πάλιν θέρους μὲν ἢ οὗ πρῶτον
 θέρους τῶν βασιλέων αἱ υἱὸν τῶν τῶν Ἀλωντῶν
 (Ιουλίαν. Ἀλωντῶν = Ιούλιος)

Γ' Ἀλωντῶν

Τηλεῶναιος θέρους ἄρχεται νὰ ἐτοιμά-
 ζουται γυναικὶ τῶν ἀνθρώπων. Πρῶτ' μὲν δὲν ἦσαν
 νὰ υἱὸν τῶν ἀνθρώπων. Αὐτὸς τῶν ἀνθρώπων ὅσον
 ἀπ' τοῦ κυρίου, δὲ υἱὸν τῶν μὲν ἢ οὗ

εανένυ χαράξῃ κοτύλληλαι, ποιὺν τὸν πᾶν
 αἶρος. Πρῶτα ἔειπεν μὴ τὸν τσοπὶ τὸ
 καρτάρια, δεξιὰ τὸν ξιτίσασα, τὸν φέ-
 χαμι καὶ μὴ τὸν νιρό, τῶστρον μὴ ἄκρον
 αὐτὸν τὸν πατούσαν μὴ ντομῆν δέ-
 κας αὐτὴ ἀνάποδα ἐπὶ μεροετινὸν μί-
 σὸν ἀμῶς. Ἄλλως γὰρ τὰ πατούσαν μὴ
 τὸν γιουνοβαρλῶτα (κυλινδρὸν πίστες). Ὑστερον
 τὸν κοτύλληαι καὶ αὐτὸν τὸν ξιτίσασα. Τὸν
 ἄλλως τὸν μέρα καὶ πᾶσι τὸν ἔσαν Διυί-
 σα, Τηρόδ' ἢ Πυρρῶν τῶστρον μὴ
 δύο ἀμῶς διὰ τὸν ἢ μὴ τῶστρον ὅποιον
 ἔσονται δύο δευχάρια. Τὰ διὰ τὸν πού θᾶ-
 στρον μὴ ἐπ' ἀλῶν τῶστρον πρὸς τὸν
 πρὸς τὸν. Μόνον ὅσων δὲν πρὸς τὸν πρὸς
 τῶστρον πρῶτα, τῶστρον θυροπῆς ἐπ' ἀλῶν
 αὐτὸν τὸν ἀρχαῖον καὶ ἀλῶν. Τὸν θη-
 μονίης τὸν ἔσαν πᾶσι τὸν ἀντιοχί-
 αὐτὸν ἢ ὅπ' τὸν θυροπῆς μέρους τ' ἀλῶν.
 Ἀπ' τὸν θυροπῆς καὶ ὅπ' τὸν νῦν δὲν ἔβι-

λαίη χροίη ἀποκεῖ φ' ἐπιδαν ἀέρδης.

Τῷ δ' ἄλῳνισ τ' αὖτοισι μὴ νουοῖσιν ποί-
 ζ' ἐκέρχον τὰ βόδια. Πάν' ἐστουχάνα βόλα-
 μι αἱ μὴ πείρα μὴ δ' ἰού νὰ εἶνα θυροῖ
 αἱ νὰ αὐβ' αὐλλήτερα. Αὐτοῖς ποί ἦσαν ἀπὸν
 ἐστουχάνα εἶχι αἱ τοῦ φτυαρ' νὰ μᾶθε'
 τ'ς βουνιῖς ἀπ' τὰ βόδια. Αὐτοῖς δὲν τ'ς
 πετοῖσιν τ'ς βόδια εἶσαν τενταῖ χροί
 νὰ τ'ς δόδοισι τ'ς αὐτοῖς χροί εἶχαν

πῶλιν ἐπιδαν
 ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Μοῖσι δὲ πατιοῖσιν τῶν, τοῦ χροίσιν
 χροί νὰ βροῖν πῶλιν ποί πῶλιν τὰ βόδια. Τῷ
 χροίσιν τ' αὖτοισι μὴ τοῦ ἐλένισιν τοῦ διυρῶν
 Μὴ τοῦ διυρῶν αὐτοῖς τρία χροίσιν. Ὀκτώ
 τὰ χροίσιν τ' αὖτοισι μὴ τοῦ χροίσιν χροί
 χροίσιν ἡ αὐτοῖς αἱ τοῦ διυρῶν ποί εἶχι δύο
 τῶν αὐτοῖς δὲν τὸ ἴσιν. Κί μὴ τοῦ χροίσιν κα-
 παί τρία χροίσιν. Ὀκτώ ὅροι ἦσαν μὴ αὐτοῖς
 διε αἱ ἦσαν νὰ αὐτοῖς πῶλιν ὅκτω τοῦ
 χροίσιν αἱ μὴ τοῦ φτυαρ'. Ἀρα χροίσιν τ'

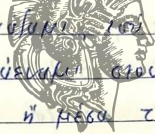
ἀλὼν τ' τραβοῦσιν ντυμένα ὄσον, ξέειπεν, τὰ
 βόδια καὶ εὐσύνταμι γύρου - γύρου τ' ἀλῶν.
 ὅστιρα ἔειπεν, τὰ βόδια ἐπὶ εἰρημῇ
 (εἰδὼς, ὅτις μὴ καὶ 3 μέτρων) ἕνας τοῦ ἔπαι-
 νι ἀπὸ πίεσι καὶ ἄλλους ἔειπεν τὰ βόδια
 καὶ μίλιθα καὶ λαμνὶ εἰ μὴ ὄνρη. Πρὸ
 πολλοὶ πάλι καὶ λαμνὶ τοῦ μίλιθου μὴ
 τ' εὐχαριστοῦσι. ὅστιρα, ἅμα ῥ' εἰπὼς ἄε-
 ρας ὄρχισεν τοῦ θλίχνεσθαι. Αὐτὸ μὴ παί-
 δειναι πάλι καὶ ῥ' εἰπὼς πάντας αἰ-
 ρας. Πολλὰς γούρας καὶ τὴν καὶ θλίχνεσθαι.
 Ἀλλουσι πάλι δύο καὶ τρεῖς μίρις δὲν θλί-
 χνεσθαι καὶ τὸ καὶ γιόμει λαμνὶ.

Τοῦ θλίχνεσθαι εἰπόμεναι μὴ τ' εὐχαριστοῦσι.
 Εἰχάρσεν ἕνα καὶ τὸν ἀπὸ τοῦ λαμνὶ καὶ μὴ
 τ' εὐχαριστοῦσι τοῦ πιττοῦσιν ψιλὰ πρὸ τοῦ
 θυρεῖ. ἔπειτα καὶ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦ ἐπὶ τῷ
 ἀέρος, ἐνῶ τοῦ ἐπὶ τῷ ἔπαισι ἐπὶ τὸν τὸν.
 ἔπειτα τὸν καὶ τὸν λίκνισθαι μὴ τ' εὐχαριστοῦσι.

υἱὸς κῶρρει τῷ εἰσάρ' ὅλ' τὸ ἄχυρο, ὅσοιρα τῷ
 γυνάρλαρι γὰρ καὶ γύρουν υἱὸς τὸ λίγα ἄχυρα
 καὶ εἶχαν μέν'. ὅσοιρα γὰρ καὶ τῷ νηρι-
 μουήσιν. Αὐτὸς τῷ ἄνθρωποι· ἔ-
 νας κρατῶν δὲ χέρια τ' τῷ νηριμόν' υἱὸς
 τῷ κηρύσσιν υἱὸς ἄλλος μὲν τῷ ἐνί' ἢ μὲν
 τῷ τενεῦ ἔρριχνι μέν' ἐπὶ νηριμόν'
 εἰσάρ. Πολλὰς φουρὲς, δὲ τῷ εἰσάρ' ἔσαν
 πολλὰ, γὰρ καὶ μὲν κρατῶν τῷ νηριμόν'
 μὲν τὸ χέρια τ', ἔσαν ἄνθρωποι ἔνα
 γίαντα, πηρύνει ὅλ' ἔνα δόντι τ' τὴν ὅλιν
 ἀπ' τῷ νηριμόν' υἱὸς τῷ κηρύσσιν ἀπὸ δύο
 ἐλένις λαβὲς καὶ εἶχι. Μὲν τῷ νηριμόνισιν
 ἔστιν υἱὸς τῷ εἰσάρ' υἱὸς εἷς μὲν γὰρ ἐκεί-
 να τῷ ζαχάριαται. Μὲν τῷ νηριμόν' ἔμυ-
 ναν γὰρ ζαχάρια· αὐτὸς υἱὸς τῷ πηρύνει
 δι' μὲν ἄνθρωποι τ' ἄνθρωποι γὰρ καὶ τὰ ζαχάρια
 νῆα ἐπὶ τῷ ἐκείνῳ.

Μὲν τῷ νηριμόνισιν τῷ εἰσάρ' ἔσαν ἔστιν
 υἱὸς περιμένει καὶ ὁ εὐρύνης (εὐρύνης).

γὰρ καὶ τὸν μητρὸς αἰ νό παρ' τοῦ σὺνιστοῦ
 (δευτέρου) Ἄμυ δὲν προλάβειν καὶ τὸν μητρὸς
 τοῖς τὸν εὐφράξει μὴ τοῦ ἐνὶ τ' αἰ δὲν
 τὸν πείραται αἰς τ' ἄλλ' εἰ μέγα πᾶν θά ἔρ-
 κωνται. Τοῦ μητρημα γίνονται μὴ τοῦ ἐνὶ τ'
 (κυκλινδρῶν μετὰλλικο δοχεῖο χωρητικότητος
 2-8 αἰλῶν). Ἔνα δὲ τὸν μπουρσοῖ καὶ θρῆλ'
 8-10 αἰλῶν ἐπὶ τ' (1 αἰλῶν = 4 ἐνὶ τ' ἡτοί 28-
 30 αἰλῶν).

Ἄκαδημία Ἀθηνῶν
 ἀμφὶ αἰ τὸν πύλαται ἐπὶ τ' αἰ τὰ δὲ
 γὰρ ἐπὶ ἀμῆαριον ἢ μέγα τ' αἰ αὐτῶν.

Δ' Ἐξήσια πυρὰι

Οὐδὲμία ὁδία λόφῳ πυρὰ ἔλαμβανε ἤλαμ-
βάνε χώρον εὐμερον ἐν ἐῷ κενρίῳ. Πλὴν τῇ
πυρὰς ἤγεις ἡνίοπισιν ἀπὸ ὅλως τῆς κοινο-
κυραίουσιν τῇ πρώτῳ τῇ πρώτῃ Μαρτίῳ
ἑοῦ καὶ αὐγῶν τῆς γύλως καὶ τῇ πυρὰς
ἤγεις ἡνίοπισιν ἀπὸ τῆς μικρὰς ἐκείνης χει-
τονίας τὸ θρόνον τῆς Κυριαῆς τῶν Ἀπόκρι-
καὶ πάλι γὰρ καὶ αὐγῶν τῆς γύλως.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τροχούδια
τοῦ Θέρους καὶ τοῦ ὁλωνισμοῦ.

1 Γιάννης θέρει μωλὶ μὴ ἐγὼ καλὴ τοῦ
συνουρίστηκαν καὶ πισόστηκαν στὴν μύδι.
"Ἄν μὴ διάβης Γιάννη ἄλλην καλὴ θὰ πάρῃς
κι' ἂν εἰ διάβῃς Γιάννη ἄλλον καλὸ θὰ πάρῃς
Γιάννης διάβινει βαράντα δύο διράκια
ἐπὶ δέσφει θὰ καὶ εἰς ἀπὸ ἐγὼ δέσφα.

Βλέπεις καὶ ἐνὶ τῷ θανάτῳ τὸ πρὶν καλὸν.
καὶ εἶναι ἢ ἀρσενικὸν ἐκεῖ εἶναι τὸ ἀρσενικόν.

2 Τοῦ θυμῆρη τὴν συστάσαν
ἐπὶ λαμνὶ τὴν παραχῶσαν
ρίχνον πέντι - δύο χιμαρῶδες
φάν'αι τ'ς κῆπος τοῦ μαντίου
ἐπὶ θυμῆρη μ' ἐπὶ θυμῆρη λίβιντη μ'
καὶ καὶ ἐπὶ θυμῆρη τ' ὁλωνί
θὰ περὶ τὸν κερβάνι

οὐ ραίγῃς γὰρ τοῖς θυμῶσι
 πῶς εἶν' ἀνθρώποι Ἀρβαντιῶτες.

3. Τοῦ 1800 ἔσους ὁχλόντα τρία
 αἰῶνες γῆς βροντουλῶν καὶ πέτρων τὰ νουβάρια
 πλαυίωναν νιούς, πλαυίωναν νιές, πλαυίωναν παλληγορίαι.
 Τηλέγραφον χτυπῶσαν ἐπ' ὅλην τὴν οἰκουμένην
 πῶς ἔεται ἡ Χίους ἡ Ἑσπέρη, πῶς Κάνιτι ἡ Καμμένη.
 Στέλλουσι δῶρα ἰταλοὶ, ἀγγλικοὶ καὶ οἱ Γάλλοι,
 ἐστέλλει καὶ ὁ Ἀμερικανὸς δύο πλοῖα φορτωμένα.
 Ἀπ' τὰς Ἀθῆνας ἔρχονται πέντε χιανοὶ με δῶρα
 Νομάδοι τερρακόδοι ὅσα μνήματα ποὺ ἐκάζουν
 καὶ ἐκεῖνοι δὲν ἐπρόφταναν τὰ πτώματα νὰ θύξουν.

4. Πῶς εἶναι καλὴ μου μάννα γὰρ εἶναι περπατοῦσα
 γὰρ εἶναι περπατοῦσα τ' ὁμορφίαι Παρνασσίδαι.
 Ποιὰ εἶναι ἄκαρη, ποιὰ εἶναι πλούσια, ποιὰ εἶναι χαίτην φροντισθεῖσα
 ποὺ τοῦ χερὶ τῆς νὰ εἴναι πλάσσει δὴν χερσὶ νὰ τὴν κατ' ἐξέχου
 κ' ἂν τὴν εὖς νὰ αἰτρινίσῃ πάλι μέγα θαλάμη.

Ἄν τὴν δὴ καὶ κοινῶς ἄλλων νέων δ' ἀγαπήσῃ.

5 Μικρὸ μικρὸ σὺ Κωνσταντὸς μεγάλους στοὺς οὐρανοὺς

Ἡ μῆντα τὸν τὸν ἔστειλε γράμματι γιὰ καὶ μὲν
καὶ δακρυδακτύλῳ ἐκάλει στοὺς μῆντα τὸν καὶ πᾶν

Στὴν δρόμον ἀπὸ πύργου ἐκεῖ πὺν περπατοῦν
καὶ τὸν διὰ παρακαλεῖ τὸν Κύριον δοῦναι.

Θιέμ' καὶ πᾶν καὶ καὶ τὸν μῆντα καὶ τὸν πνεῦμα

Βρίσκει τὸν μῆντα τὸν πνεῦμα καὶ τὸν ἐκείνῳ τὸν πνεῦμα

- Παιδὸν καὶ μῆντα καὶ παιδὸν καὶ γιὰ τὸ μαρτυρῶν

- Τὸ ἄδεις βρε παλιόπιδον καὶ τὸν διὰ μαρτυρῶν;

- Ὅταν εἶδαν τὸ ματάκι μου καὶ τὸν διὰ μαρτυρῶν.

Τὸν χέλας τὸν πλάνησι μὴ μὲν καὶ μαρτυρῶν
καὶ ἐστὶν κατὰ τὸν τὸν πᾶν καὶ ἐστὶν κατὰ τὸν τὸν πᾶν.

- Κατὰ τὸν διὰ ἐφάτης πρόβατα διὰ ἐφάτης καὶ κατὰ τὸν;
ἐφάτης καὶ μὲν τὸν πνεῦμα τὸν μαραυκατοστατίνον
ἐφάτουν κατὰ τὸν καὶ γιὰ τὸν καὶ τὸν πνεῦμα.

Μετ' ἐπὶ πνεῦμα εἰς τὸν ἐβόλε στοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸν πνεῦμα.

Ἐν τῇ γαλακτίᾳ τὸν πνεῦμα καὶ πάλι ἐβόλε αἷμα.

Κι εγώ φουτιά τὸν ἔβυλι γιὰ νὰ τὸν μαγεύω.

Κι ἄντρας εἰς ἐπρόστασι καὶ σὺ ἄντρας εἰς πρὸς ταῖν

- Γναίμα πού εἶνε τοῦ παιδὶ πού εἶνε Κωνσταντῖνος;

- Γώ τὸν παιδὶ τοῦ ἔστειλα χρύμματα γιὰ νὰ μὲν

Τοῦ ὄλοχαι ε' ἀνέβηκε στὸ δάκτυλον παχαίνει.

- Δάσκαλι πῶναι τοῦ παιδὶ πού εἶνε Κωνσταντῖνος;

- Δυὸ μέρη ἔχον νὰ τὸν δῶ καὶ τρεῖς νὰ τὸν διαβῶ
καὶ αὐτὸς τρεῖς ἂν δῶ τὸν δῶ τὸν νῦν μὲν θά τῶν χάσῃ.

Ἐστὶς ἐπὶ ε' πῖρ' πᾶντα στὸν ὁρίζοντι τοῦ νηπιῖν

Γναίκα μὲν ὄντιν τοῦ παιδὶ δὲ καὶ Κωνσταντῖνος

- Κάττι νὰ φᾶς κάττι νὰ πῇ θά ἔρτῃ καὶ Κωνσταντῖνος

καὶ τοῦ σταυροῦ τοῦ ἔσανι τὸν ὁρμασὶ τοῦ παίρνει

καὶ τὰ κορυφῖδια ἔβριναν καὶ τὰ κορυφῖδια τρέναν.

- Ἄν εἶσι κορυφῖδια φάξι με καὶ γὰρ ἄλλω με

καὶ ἂν εἶσι σὺ ποτέρας μου εὐφῶ καὶ φίλοι με

καὶ ἔβριναν καὶ τὸν φίλται ἀνὰ μὲν στὸ κορυφῖδια

καὶ τὴ γυναῖκα ε' κοίταξι πῶς ἔρτι με θά φύλλου.

Ἄν τὰ μυλλῖα εἰς τὴν ἔπιασι στὸν κορυφῖδιον ε' βάσι,

Ἄν τὰ κορυφῖδια εἰς ἔσανι καὶ στὸν κορυφῖδιον ε' βάσι,

στὸν μύλλον τὴν ἐπὶ μὲν ὁρίζοντι νὰ τὸν εἶναι

Ἄλιδι μὲν μ' ἄλιδι τοῖ ἄνθρωπον κεφάλι.

Βόλκε τ' ἀλεύρι κούμινου καὶ τὴν παυόλην χαλάδια

νάρχωντι ὁμοῦρρι καὶ νιές νὰ παίρνουν κουμινάδι

Νάρχωντι οἱ γραμματικοὶ νὰ παίρνουν μιλάνι

τὰ πῦδια μου νὰ χράφουν καὶ πᾶσι νὰ μὴ γράνῃ

καὶ ὅταν δὴ χράφουν τὰ πῦδια τὸν Κώστα νὰ θυμάνῃ.

6. Τρίτη Τετράδις Σημέριον Πέρεν φαρμακωμένη

Παρασκευὴ Σημέριον καὶ μὴ εἶσι Σημέριον

Πᾶς πῆραν τὴν Ἀντζώννα, τὴν πῆραν τὴν πᾶνον

χίλιοι πᾶνον καὶ πῆραν καὶ δὴ χιλιάδες πῆραν

εἰς μίαν πᾶν Ἀντζώννα εἰς μίαν παραμένη

εἰς μίαν εἰς τριαντάφυλλον εἰς κίτρινον χαλκόν.

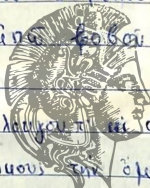
Τότε Ἀντζώννα φαίνοβει ὅσο μπόρει φαίνοβει

ποῦ εἶσι Ἀντζών μὴ νὰ μὴ χυγώβει

ἀπ' τὰ τούρμα καὶ τὰ χέρια.

7. Καμμά φουρά ἦσαν λεβαντζά

καρμιά φουρά ήζον νιάτα
 καρμιά φουρά πιαράγισα
 υι γώ μή τίς κουπέλις
 'ξήντα αυριέτσιον φίλτα
 υι 'ξήντα παντριμένις
 υι μιά μωρή μιά όμουρφη
 δέν μπουράν νά τή φίλτα
 νά τή μιλίτων άντρέπουμι
 νά τής τό είπα φοβάμι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

§. Χαίριτι τσεφάνος τ' όλαρχου τ' υι φράχμου τ' καρύβι τ'
 χαίριτι υι ένας νιούτσιμου τ' όμουρφη καλή τον.
 Τράς φραχμουσύλις τών κερνών υι τ'ω κραδί τών δίνων.
 # μιά τ'ω δίνω ετόν γυολί υι γι' άλλης μή τ'ω φλουτάν.
 Κι ή τρίτη ή μυρότερη τ'ω δίνω ετόν ποντήρι
 Όσα ποντήρια υι άν τ'ω δίνω τόσο λόγια τ'ω λεί.
 - Ήυι π' δα π'ός γερέντ' μου υι έγω μωδι ε' δ'άρω
 - Έκ' π' δα π'άου αόρη μου αυράσι δ'ω πηγαίνει
 Σιήν ευόλα τ'ωνι τ'ω ψωμι εγ' ευόλα τραχιάνι
 εγ' ευόλα π'άου μ'όζω μου παίρνων τ'ω λήφω έπ'ω

9.

Φεγγάρι μου ψηλό λαμπρό

πούσι ψηλά κι φέγγεις.

Θά εί ρουτίσου νά μαι πηί

δά κι υαλωξετάσου.

Δέν ἴδες τόν χερέντη μου

δέν ἴδες τόν καλόν μου

κι τῶ τραπέζι κιάνηι

κιάνηι κρώει κί πίνει.

Τίνας ματόμα των τερών

κί τῶ διαύ μου σφαιρούμενα;

εἶναι χιράματα των κερών

κί διαύ μου σφαιρούμενα;

Ξίνα νά τόν καταρατώ

κι πάλι τόν ληάμι.

Ἄχ! χήρα νά δγιώ τῶ μάντι του

καλουχηά κί ἀδερφή του

κί αὐτόν τόν νιόν τόν νιότητικόν

εὐκί φαταμῆς τῶ σίδυρα

μὲ ἀλυσίδα εὐκί λινό του.

1 Σιδερένιου

πλούκι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

2 Ήλξτρι

1. κυτρίαν'αι

2 κουντρί'αι

3 βισυτάρ'αι

4 επόδ'αι

5 φτιά

6. γνί

3 Βόδια

ἔδευχμένα
ἐπὶ τὴν παπάρτα
(βιδιρᾶν ὁ-
ροῖται, ἐν
κρήβι)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Α Α

4. Βόδια ε.

Σευχμένα, με
ἀλετριδῆς, ἐπὶ
ἀλῆτρι (ὄροισιν
μὴ χρησιμοποιοῦ-
μενον πλέον)

A

5.

1. πανάρι
2. Σ'χο
3. υατσοσύ
4. μισοδελις
5. ζέβλις
6. τειοματζίος
7. τειουλχέρ
8. Σιάλ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

6.

Σ βάρνα
ξένια

7

1. Διρπών'
2. παλαμαριά
3. Σέβχις
4. άλεστροχόνι
5. χνί παπάρος
6. κλειδί

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

8. Έργαλεία

1. Μπουτσέκι
2. Αριδά
3. Καρφαρίδα
4. Πριόν'
5. Ξιλούφα
6. Γκί

9. ἔρχομαι δια

τὸ λίχνημα

1. μικρὴ σκληροπύλο

2. ἑλάνισι δικράν

3. ἑλάνια γυάρια

4. γιαμπός

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

10

1. ντριμόν'

2. κόβυνου

3. βνίκ' (μικρὴ

στὴ δημοκρατικῶν

χωρησιμότητος }

μικλῶν }

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

Συλλογείς

Δημήτριος Σαμουήλ Σαδώνης
Σιδάμαλος

Παρέχον πληροφορίας

1 Καραμπαδώνης Αναστάσιος τῷ Νεφοντῷ
ἔτων 70· γεννηθεὶς ἐν Σανηλῷ Ανατολῆς
Θρακῆς καὶ ἐγκαταστάσας ἐν Ἰουσαιῶν τῷ 1922

2 Δοικηλαῶνις Νικόλαος τῷ Βασίλειῳ
ἔτων 75· γεννηθεὶς ἐν Σανηλῷ Ανατολῆς
Θρακῆς καὶ ἐγκαταστάσας ἐν Ἰουσαιῶν τῷ 1922

3 Ἀλεξανδρόνις Πανογιώτης τῷ Σαρῶντι
ἔτων 61· γεννηθεὶς ἐν Σανηλῷ Ανατολῆς
Θρακῆς καὶ ἐγκαταστάσας ἐν Ἰουσαιῶν τῷ 1922

4 Φραγκῶνις Ἀποστολῖος τῷ Θεοδώρῳ
(ἔτων 35) τῷ γένῳ Ἀναστ. Κορραμπῶνι
γεννηθεῖσα ἐν Ἰουσαιῶν

Ἡ συλλογὴ αὕτη ἐγένετο ὁπὸ 15 Ιανουαρίου ἕως 7 Φεβρουαρίου 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ